

PFU-SAK NR. 198/14

KLAGER: Adv. Ann Helen Aarø pva. klienter
ADRESSE: C.J. Hambros plass 5, 0164 Oslo
TELEFON: 958 83 382
PUBLIKASJON: Fredriksstad Blad
PUBLISERINGSDATO: 14.06.2014
STOFFOMRÅDE: Diverse
GENRE: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Dekning for titler etc., samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 30.06.2014
BEHANDLET I SEKR.: 02.07.2014; tilsvarsrunde igangsatt
BEHANDLES I PFU: 25.11.2014
FERDIGBEHANDLET:
BEHANDLINGSTID: 145 dager
KLAGEGRUPPE: Firma (advokatklage)
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
RETTSBEHANDLING:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Klage mot Aftenposten (sak 199/14) relatert til samme forhold

SAMMENDRAG:

Fredriksstad Blad (FB) publiserte **lørdag 14. juni 2014** en nettartikkel med tittelen «**Boikottet i Oslo – jobber her i byen**». I ingressen sto det:

«Firmaet gikk til rettssak mot Fredrikstad Kirkelige Fellesråd for å vinne jobben med å reparere Domkirken. Nå kommer også en broket firmahistorikk for dagen.»

I brødteksten het det:

«Det har blåst kraftig rundt konsernet Karlsen & Nordseth i flere år, etter langvarige og mange oppdrag for Oslo kommune.»

Videre refererte FB til opplysninger som fremkom i Aftenposten, om at Oslo kommune sa opp alle løpende avtaler med konsernet etter at en forvalter i Omsorgsbygg skal ha anmeldt en byggeleder i et av konsernets selskaper for en «utislørt bestikkelse». Saken ble henlagt av politiet, men Oslo kommune besluttet likevel å «boikotte» konsernet i to år. FB forklarte:

«Etter loven har nemlig offentlige oppdragsgivere mulighet til å avvise leverandører som bryter grunnleggende etiske normer.»

Under mellomtittelen «**Hentet ut 59 millioner til**», refererte FB så til Aftenposten igjen:

«Aftenposten har nå undersøkt Oslo kommunes fakturaregister, og omtaler hvordan personer fra konsernet opprettet et nytt selskap og i løpet av disse to årene

likevel klarte å fakturere Oslo kommune for ytterligere 46 millioner kroner – og enda 13 millioner i etterkant.»

Videre omtalte FB at selskapet Karlsen & Nordseth Entreprenør AS nå har fått oppdraget med å rehabilitere byens domkirke, og prosjektleder og bygningssjef hos Fredrikstad Kirkelige Fellesråd uttalte blant annet i denne sammenheng:

«– Det er klart vi har lest sakene om firmaet i Aftenposten, men uten å gå særlig i dybden av dem (...) – Det er strenge regler for anbud i Norge, og disse måtte vi følge. Er det slik at noen har gitt et rettmessig anbud, skal de ha jobben. (...) Han [prosjektlederen] understreker overfor FB at han overhodet ikke er bekymret over å ha engasjert Karlsen & Nordseth i jobben.»

I siste avsnitt, under mellomtittelen **«Ingen kommentar»**, ble det opplyst:

«Fredriksstad Blad har gjort gjentatte forsøk på å få ledelsen i selskapet i tale – både gjennom telefoner, sms-beskjeder og e-post, og gjennom en samtale med en person som opplyste å være styreleders datter. Ingen av disse forsøkene har ført fram.»

I en faktaboks med tittelen **«Dette er saken:»** henviste FB også til opplysninger hentet fra Aftenpostens omtale. I faktaboksen het det blant annet:

«Aftenposten har gjennom en serie artikler den senere tiden omtalt uheldige sider ved entreprenørbransjen i Oslo, og konsernet er omtalt som 'boikottet' av Oslo kommune i to år grunnet uetisk opptreden. (...) Denne uken hadde finanskomiteen i Oslo bystyre en åpen høring om arbeidslivskriminalitet og kommunens virkemidler for å forebygge problemet[.]»

KLAGEN:

Klager er Karlsen & Nordseth AS, Karlsen & Nordseth Entreprenør AS og Roald Larsen AS, som klager via advokat. Det presiseres imidlertid at det er Karlsen & Nordseth Entreprenør AS som er den direkte fornærmede part i saken.

Slik klager ser det, har FB brutt Vær Varsom-plakatens punkt 4.4 (dekning for titler etc.) og punkt 4.14 (samtidig imøtegåelse). I tillegg anføres det at artikkelen «inneholder en rekke direkte misvisende faktiske opplysninger».

Klager bekrefter opplysningen i den påklagede artikkelen om at Oslo kommune avviste klager som leverandør ved kommunale anskaffelser etter en hendelse i 2010, som førte til politianmeldelse, og at saken ble henlagt. Klager opplyser også at flere kommunale etater besluttet å utestenge selskapene for en periode på tre år. Høsten 2012 ble det imidlertid innledet dialog mellom Oslo kommune og selskapene, en dialog som ledet til at klager fra 1. januar 2013 ikke lenger blir avvist som leverandør fra offentlige anskaffelser i Oslo kommune. Klager anfører: «Det understrekes for øvrig at selskapene i hele denne perioden har inngått avtaler med andre kommuner, fylkeskommuner og statlige etater. Selskapene har i forbindelse med inngåelse av anbud orientert om 2010-saken (...).»

Når det gjelder det anførte bruddet på punkt 4.4 i Vær Varsom-plakaten, viser klager spesielt til tittelen i artikkelen og formuleringer i faktaboksen: «Av overskriften fremgår det at firmaet som vant oppdraget med å rehabilitere domkirken i Fredrikstad er 'Boikottet i Oslo – jobber her i byen'. Overskriften etterlater et klart inntrykk av at Karlsen & Nordseth Entreprenør AS fortsatt er avvist som leverandør av Oslo kommune, og at Fredrikstad Kirkelige Fellesråd til tross for at det foreligger kritikkverdige forhold, har inngått avtale med selskapet om rehabilitering av domkirken. Dette stiller selskapet i et dårlig lys (...)»

Klager reagerer også på at virksomheten i faktaboksen betegnes som «et omstridt entreprenørfirma», og at det henvises til en åpen høring om «arbeidslivskriminalitet og kommunens virkemidler for å forebygge problemet». Klager anfører: «Det er ingen holdepunkter for at Karlsen & Nordseth AS, Karlsen & Nordseth Entreprenør AS eller Roald Larsen AS har vært involvert i noen form for arbeidslivskriminalitet. (...) I kombinasjon med formuleringene (...) 'nå kommer også en broket firmahistorikk for dagen', etterlates et inntrykk av at det nylig er avdekket forhold ved firmaene som 'broket', en begrepsbruk som i dagligtale klart hentyder straffbare forhold. Dette er uriktig, og reportasjen skaper et forfeilet bilde av den virksomheten firmaene driver.» Klager tilføyer også at hendelsen det refereres til i artikkelen skjedde i 2010, og at dette var et enkelttilfelle, samt at selskapene ikke er beskyldt for øvrige lovbrudd eller arbeidslivskriminalitet.

Det vises også til det klager mener er andre feil og misvisende opplysninger i artikkelen; slik klager ser det, formidler FB gjennom henvisningen til Aftenposten-artikkelen en påstand om at «Karlsen & Nordseth Entreprenør AS stifter et stråselskap for å omgå avvisningen fra Oslo kommune, for deretter å 'hente ut' 59 millioner kroner fra kommunen». Klager skriver: «Begrepsbruken 'hente ut' hentyder på ytterligere uregelmessigheter/svindel (...)»

Ettersom artikkelen ifølge klager skaper et feilaktig inntrykk, opplyser klager litt om bakgrunnen for etableringen av selskapet som er omtalt. Klager anfører at etableringen skjedde som en følge av at flere ansatte ble overtallige da Oslo kommune bestemte seg for å boikotte konsernet i 2010. Klager skriver: «Dette er ansatte som ikke på noen måte har opptrådt kritikkverdig eller vært involvert i den hendelsen som leder til heving av rammeavtalene og avvisning av selskapene de er tilsatt i. Ingen av disse ansatte har ledende posisjoner i Karlsen & Nordseth AS, Karlsen & Nordseth Entreprenør AS eller Roald Larsen AS. Sammen beslutter disse ansatte å stifte selskapet E-Bygg AS.»

Videre fremgår det at klager skal ha opplevd et ansvar for de overtallige ansatte som etablerte et nytt firma, og at klager derfor ønsket å hjelpe disse på vei, og dermed bidro til firmaregistreringen og «med regnskapstjenester/sentralbord/administrativ støtte, og tilgang til lokaler». Klager understreker også at E-Bygg AS «fra første dag [starter] med å inngi egne anbud», og at selskapet ikke «overtar» løpende rammeavtaler. Klager avviser også at selskapet skal ha benyttet underleverandører i Karlsen & Nordseth-konsernet i perioden 2010 til utgangen av 2012, slik det fremgår av Aftenposten-artikkelen FB henviser til. Videre forklarer klager at da «boikotten» ble opphevet, overtok/fusjonerte Roald Larsen AS med E-Bygg AS, fordi: «På det tidspunkt Oslo kommune beslutter at det ikke lenger er grunnlag for avvisning av klager, ønsker E-Bygg AS et nærere og mer formalisert samarbeid med klager.»

Klager anfører dessuten: «At ansatte som uforskyldt blir overtallige beslutter å starte egen virksomhet, og utfører denne virksomheten i samsvar med norsk lov og de kontraktsforpliktelser selskapet har påtatt seg, fortjener en helt annen omtale enn den som er gitt av Fredriksstad Blad.»

Videre påberoper klager seg retten til samtidig imøtegåelse, og det anføres at FB ikke har innfridd dette kravet (jf. Vær Varsom-plakatens punkt 4.14). Klager opplyser at FBs journalist ringte Karlsen & Nordseth AS fredag 13. juni (dagen før publisering) kl. 14-14.30, og spurte etter Arnt Eirik Støen. Da journalisten fikk beskjed om at han ikke var til stede, ba hun om å få snakke med noen andre fra styret. Ingen var til stede på kontoret, og journalisten skal da ha gitt beskjed om at hun skulle finne numrene selv. Videre sendte journalisten en epost til kontoret samme dag kl. 16.06 (se vedlegg 4, sekr. anm.), der hun oppgir hvilke forsøk hun har gjort på å få kontakt med ledelsen. Klager påpeker: «Det er vanskelig å forstå (...) at Kvalvik [journalisten] ikke er i stand til å finne frem til korrekte telefonnumre: både Anders Karlsen, daglig leder i Karlsen & Nordseth Entreprenør AS, og Arnt Eirik Støen, styreleder i Karlsen & Nordseth Entreprenør AS, og Linda Notø, daglig leder i Karlsen & Nordseth AS, har vært tilgjengelig på deres firmatelefoner.» (Klager viser i denne sammenheng til vedlegg 5-10, sekr. anm.)

Det anføres også ytterlig noen momenter som klager mener har betydning i forbindelse med vurderingen av punkt 4.14, blant annet at FB-journalisten kontaktet selskapet fredag ettermiddag og publiserer artikkelen dagen etter, samt at eposten som ble sendt til kontoret, ble sendt etter normal arbeidstid. Slik klager ser det, må man også kunne forvente at en journalist henvender seg til ansatte/ledelsen på deres oppgitte firmatelefoner, ikke private telefoner.

Klager mener dessuten artikkelen har liten nyhetsverdi, men stort skadepotensiale, og henviser i denne sammenheng til NPs veiledere om samtidig imøtegåelse, der det under punkt 2 heter: «I saker hvor nyhetsverdien er liten, men den potensielle skaden for den angrepne er stor, vil kravet til pressen om å vente til den samtidige imøtegåelsen er innhentet, naturligvis være langt større enn i saker hvor nyhetsverdien er stor og den mulige skaden liten.»

Dessuten påpeker klager at det i Aftenposten-artikkelen som FB har benyttet som kilde, fremgår at Arnt Eirik Støen uttaler seg om saken. Etter klagers mening kan FB dermed ikke legge til grunn at Karlsen & Nordseth Entreprenør AS «har valgt ikke å kommentere saken».

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram. (Se FBs tilsvaer for foreslåtte løsning.)

TILSVARSRUNDEN:

Fredriksstad Blad (FB) opplyser å ha tilbudt som en minnelig løsning med klager, å presisere og endre den påklagede artikkelens tittel. Klager anfører: «Som nevnt i forslaget til minnelig ordning erkjenner vi at tittelen på saken ('Boikottet i Oslo – jobber her i byen') kan tolkes som at firmaet er boikottet. Vi mener samtidig at det like gjerne kan oppfattes som at dette er et firma som har vært boikottet i Oslo. Høyt oppe i teksten fremkommer det at det ble en bråstans på oppdrag for Oslo kommune i oktober 2010, og tre steder står det at denne stansen varte i to år.»

Slik FB ser det, har avisen også dekning for formuleringene «broket firmahistorikk» og «omstridt entreprenørfirma». FB anfører at «Karlsen & Nordseth har vært involvert i en

rekke rettstvister», og mener «[k]orrupsjonspåstanden og boikotten gjør firmahistorikken broket». FB opplyser også: «Firmaet ble omstridt da en av brødrene som startet selskapet trakk seg fra alle verv i 2010. Bakgrunnen var at han trodde at hans fem straffedommer for blant annet spritsmugling og dokumentfalsk, gjorde at Oslo kommune skjevbehandlet firmaet.»

Etter FBs mening vil imidlertid ikke den påklagede artikkelen «automatisk leses som at dette dreier seg om nye forhold», men redaksjonen innrømmer at den «kunne vært enda tydeligere på at boikotten ble opphevet i 2013».

Videre avviser FB at den påklagede artikkelen inneholder sterke beskyldninger som utløser retten til samtidig imøtegåelse. FB skriver: «Samtidig har det selvsagt vært vår intensjon å få kommentar fra det omtalte firmaets ledelse, i tilknytning til at de nå hadde fått en prestisjefyllt jobb i Fredrikstad. Journalisten oppgir å ha forsøkt å nå en rekke av de sentrale personene Karlsen & Nordseth Entreprenør AS på telefon angjeldende fredag.» FB har i tilsvaret inkludert en oversikt (en samtalespesifikasjon) over journalistens samtaler den aktuelle fredagsettermiddagen, for å dokumentere dette.

FB erkjenner imidlertid at dersom «PFU derimot mener at artikkelen inneholder sterke beskyldninger som utløser krav til samtidig imøtegåelse, ser vi at det er gjort for lite over for kort tid for å få klageren i tale før saken ble publisert».

Klager mener FBs telefonlogg bekrefter det klager allerede har anført i klagen om journalistens forsøk på å kontakte klager; at journalisten ikke har funnet frem til riktige telefonnumre og de sentrale kontaktpersonene. Klager fastholder derfor at «forsøkene på å nå ledelsen i Karlsen & Nordseth Entreprenør AS har vært utilstrekkelige».

Videre vises det til fire formuleringer, som klager mener skulle vært imøtegått:

- Tittelen «Boikottet i Oslo – jobber her i byen»
- «Nå kommer også en broket firmahistorikk for dagen»
- «blåst kraftig rundt konsernet Karlsen & Nordseth i flere år»
- Underoverskriften «Utilslørt bestikklser»

Klager påpeker også at det i artikkelen ikke fremgår at forholdet «gjaldt en anmeldelse for forsøk på bestikklser fra en enkeltansatt i Roald Larsen AS som ble henlagt uten at selskaper i Karlsen & Nordseth-gruppen ble siktet».

Klager står også fast på sitt syn om at firmaet ikke har noen «brokete firmahistorikk», og at omtalen er svært skadelig for firmaet.

Fredriksstad Blad har ikke hatt ytterligere kommentarer.